

آج دی تاریخی لوڑ پر جا راج

پنجاب، ہندوستان، امریکہ، کنیڈا آتے دُنیا دے ہورناں
مُلکاں وِچ جتھے وی لبرل ڈیموکریسی دی سیاسی پرئالی ہے
اوتھے عام لوک کھندے ہن کہ زندگی دا کوئی وی فیصلہ اوناں
دے ہتھ وِچ نہیں ہے۔ انہاں فیصلیاں وِچ اوناں دی کوئی
وی پُچھ نہیں ہے۔ سارے آرتھک آتے سیاسی فیصلے اُپروں
حاکماں ولوں ہی اوناں تے ٹھوسے جاندے ہن۔ مثال
دے طور تے خبراں ہن کہ پنجاب دے کساناں نوں اس
سال کئی تھانواں تے اپنا کماڈ لوہنا پے رہیا ہے کیونکہ
منڈی وِچ کماڈ دا بہاء ڈگ پیا ہے آتے کماڈ نوں منڈی
وِچ لے جا کے ویچنا اوناں لئی نقصان وِچ رہے گا۔
کساناں نے بڑی محنت نال کماڈ پیدا کیتا آتے فر
جانوراں وغیرا توں رکھوالی وی کیتی۔ خون پسینہ اک کر کے
تیار کیتی فصل نوں ہن ہتھیں اگ لائوئی پے رہی ہے۔ کیہ
وجہ ہے کہ اوس نوں ایہ فصل جلاوئی پے رہی ہے؟ کسان
نے ایہ فصل جلاوون لئی تاں پیدا نہیں کیتی سی۔ کماڈ دی
قیمت اپنی گھٹ متھن دا فیصلہ کرن دا دُمیوار کون ہے؟

اسے تراں ہی سنسار دے ہور مُلکاں وِچ وی ہندا ہے
جتھے فیکٹریاں آتے کمپنیاں والے اپنے دروازیوں نوں تالے

لا کے کسے ہور مُلک وچ مال بناؤنا شروع کر دندے ہن
 آتے مزدوراں تے ہور کرمچاریاں نوں بیسہارے چھڈ دتا
 جاندا ہے۔ اوناں نوں صرف اپنا ہی دسیا جاندا ہے کہ
 ایہ کمپنی بند ہون لگی ہے آتے ایہ کم ہن کسے ہور
 مُلک وچ کیتا جاویگا۔ اوناں دے روزگار دا آتے اوناں
 دے پریوار دے بھوکھ دا کوئی انتظام نہیں کیتا جاندا۔
 مزدوراں، کرمچاریاں آتے عام لوکاں دا اس فیصلے وچ
 کوئی ہتھ نہیں۔ اوناں آتے ایہ فیصلے بجلی وانگ ڈگدے
 ہن۔

سیاسی فیصلے وی لوکاں آتے تھپے ہی جاندے ہن۔ مثال
 دے طور تے پچھلے سال ہندوستان دے سالانہ بجٹ دا تقریباً
 ۷۴ فی صدی حصہ سودخوراں نوں دتا گیا سی۔ اس فیصلے
 وچ لوکاں دی کوئی رائے نہیں لئی گئی۔ اسے تراں اورجا
 دے کھیتر وچ، امریکہ نال رل کے اراں دے خلاف فیصلہ
 کرن بارے لوکاں دی کوئی صلاح نہیں پچھی گئی، پنجاب دے
 پائیاں بارے، تعلیم بارے، فصلاں دیاں قیمتاں بارے، جائی
 کہ ہر فیصلے وچ لوکاں نوں گھڈے لا کے رکھیا جاندا
 ہے آتے اوناں دی زندگی دے سارے فیصلے اوناں دی پہنچ
 توں باہر رکھے گئے ہن۔

سنسار بھر دے لوک اِس گھاٹ نوں محسوس کر رہے ہن
آتے اوہ آپنی زندگی دے فیصلے اپنے ہتھ وچ لینا چاہندے
ہن۔ اک سروے مطابق امریکہ دے لوک وی اپنے آپ نوں
سیاسی فیصلیاں تے بہت ہی گھڈے لائے ہوئے سمجھدے ہن
آتے ہر فیصلہ اوناں دے ہتھ توں باہر ہے۔ کنیڈا وچ
سپائیسر کمیشن دی رپورٹ نے کیہا سی کہ کنیڈین ووٹراں
نوں چوٹاں ویلے بُنادی مُدعیان بارے ہنیرے وچ رکھیا جاندا
ہے۔ سپائیسر کمیشن دی ہی رپورٹ نے کیہا سی کہ لگھاں
ہی لوکاں نے کمیشن نوں دسیا سی کہ اوہ اِس سیاسی
پرٹالی نوں بدلنا آتے سُدھارنا چاہندے ہن آتے اک
جہی پرٹالی دے حق وچ ہن جس وچ زندگی دے اہم فیصلے
اوناں دے ہتھ وچ ہوں۔

تمام دُنیا دے لوکاں دا تجربہ دسدا ہے کہ لبرلوادی ٹیموکریسی
لوکاں دیاں لوڑاں نوں پورا نہیں کردی آتے نہ ہی ایہ
تاریخ دے وکاس نال اِس ویلے میل کھاندی ہے۔ تاریخ اِس
پڑا تے پہنچ گئی جتھے حالات منگ کردے ہن کہ لوک
سارے فیصلے آپ کرن۔ لوک منگ کر رہے ہن کہ اک
ایہو جہی سیاسی پرٹالی بنائی جاوے جس وچ اوہ زندگی دے
اہم فیصلے آپ کر سکن آتے نمائندیاں والی اِس جمہوریت
توں اوناں دا وشواس ختم ہو گیا ہے کیونکہ ایہ اوناں

دیاں لوڑاں پوریاں نہیں کردی۔ تاریخ دی وی ایہو لوڑ
 ہے۔ لوک اس مسلے دا حل لبھ رہے ہن اتے موجودہ
 لبرل ڈیموکریسی دا متبادل لبھ رہے ہن۔ لوک رائے
 اتے لبرل ڈیموکریسی وچ بڑا تگھا دوند چل رہیا
 ہے۔ لوک اپنی قسمت دے فیصلے آپ کرنا چاہندے ہن، لبرل
 ڈیموکریسی کہندی ہے کہ تسیں ایہ کر نہیں سگدے۔ سامراجیئے
 اتے حاکم جماعتاں لبرل ڈیموکریسی دا ہی رولا پاؤندے
 رہندے ہن اتے ایہ لبرل ڈیموکریسی لوکاں اتے گولی-سگے
 دے زور مڑھن دی کوشش کر رہے ہن۔

بستیاوا دیاں اتے اوناں دے جُنڈیداراں نے پنجاب اتے ہندوستان
 اتے ایہ سیاسی پرٹالی اتے سنویدھان اپنا راج قائم
 رکھن لئی تھوپیا سی۔ لوکاں دا اس تنتر نوں قائم کرن وچ
 کوئی حصہ نہیں سی۔ کوئی حیرانی دی گل نہیں کہ ایہ راج
 تنتر اوناں دیاں لوڑاں پوریاں نہیں کردا۔ ایہ راج تنتر
 لوک دیاں لوڑاں پوریاں کر ہی نہیں سگدا کیونکہ ایہنوں
 قائم کرن دا منتو لوکاں دی لٹ جاری رکھنا سی اوناں
 دیاں لوڑاں پوریاں کرنا نہیں سی۔ اس لئی لوکاں سامنے
 اک تاریخی مثلاً ہے اک نویں سیاسی پرٹالی ایجاد کرن دا
 جو ہن فوری حل منگدا ہے۔

نویں سیاسی پرنالی کس تراں قائم ہو سکی ہے؟

ایہ وشا ہن عام لوکاں وچ، سیاسی کارکناں چ آتے
سیاسی پرنالی دے ودواناں وچ اک چرچا دا وشا بنیا
ہویا ہے کہ نویں سیاسی پرنالی کس تراں ہوند وچ آ
سکی ہے آتے اوس دا کیہ خاصہ ہو سکدا ہے۔
اک گل تان صاف ہے کہ ایہ نویں پرنالی لوکاں نوں کسے
نے بنا کے نہیں دینی۔ اوہ ایہ کم کسے وی سیاسی پارٹی
دے ہتھ وچ چھڈ سکدے ہن کیونکہ کانگرس، بیقریبیہ، شیپیقائیہ،
شیپیقائیہ (ایم) جاں ہور کوئی وی سیاسی پارٹی اک نویں
سیاسی پرنالی ایجاد کرن دے حق وچ نہیں ہن۔ اوناں نوں
ایہ نمائندیاں والی لبرل ڈیموکریسی بہت راس ہے۔ اس کرکے
ایہ ساریاں ہی پارٹیاں لوکاں دے اپنے فیصلے آپ کرن
دے ورودھ وچ ہن۔ سو، لوکاں نوں آپ ہی اپنی ہمت نال
آتے اپنی طاقت تے نربہر کرکے ایہ پرنالی پیدا کرنی پینی
ہے۔

لوکاں نوں اک نواں تنتر آتے نویں سیاسی پرنالی بناؤن
لئی اکٹھے ہوکے وچار وٹاندرا کرن آتے اک سیاسی لہر

چلاؤن دی لوڑ ہے۔ اس کم لئی اوناں نوں یُدھنیتی آتے
 ویونت بناؤن دی لوڑ ہے۔ مثال دے طور تے آؤن والیاں
 چوٹاں وچ اوہ اکٹھے ہوکے اپنے اُمیدوار کھڑے کر سکدے
 ہن جو کسے وی پارٹی ولوں نہیں بلکہ لوکاں ولوں اپنے
 مہلیاں آتے پنڈا چوں آپ نامزد کیتے گئے ہوں۔ ایہدی
 لوڑ اس لئی ہے کہ سیاسی پارٹیاں دے نامزد کیتے ہوئے اُمیدوار
 صرف اپنیاں پارٹیاں نوں ہی جوابدیہ ہندے ہن لوکاں نوں
 نہیں۔ اس تران اوہ اپنی ایکتا نال اک اجیہا قدم چک
 سکدے ہن جو اوناں نوں اپنی کھسی ہوئی طاقت آتے پرہتا
 واپس لین وچ مدد کر سکدا ہے۔ اس تران چنے ہوئے اُمیدوار
 کیونکہ اوناں دے اپنے وچوں ہوئے اس لئی اوہ انہاں
 میمبراں راہیں اسمبلی وچ آتے اسمبلی دے باہر اپنی سیاسی
 لہر نال ایہ منگ وی کر سکدے ہن کہ چنے ہوئے نمائندیاں
 نوں لوک کدے وی واپس سد سکدے ہن۔ ایہ قانون بناؤنا
 چاہیدا ہے۔ ایہدے نال ہی ایہ منگ وی کیتی جا سکدی ہے
 کہ کسے وی سیاسی پارٹی نوں چوں اُمیدوار نامزد کرن دا
 کوئی حق نہ ہووے آتے نہ ہی کسے وی سیاسی پارٹی نوں
 چوٹاں وچ پیسہ خرچ کرن دی اجازت ہووے۔ چوٹاں دا سارا
 خرچہ چوں کمیشن آتے سٹیٹ کرن۔ ایہ سرکار دی بُنیادی
 ذمّیواری آتے لوکاں دا حق ہے۔

اِس نوں سیاسی پرنالی قائم کرن لئی ہریک شہری نوں سرگرم
 ہوکے سیاسی لہر وچ حصّہ لینا پویگا اتے اپنے ہکاں
 نوں منواؤنا پویگا۔ اِس کرکے اِس نوں پرنالی اتے پرچا
 راج دے خاصے دا اک اہم حصّہ لوکاں دیاں آپنیاں جتھیندیاں
 اتے سرگرم سیاسی کاروائی ہوویگی۔ اِس دا اک بہت ہی
 اہم حصّہ ایہ وی ہووے گا کہ اِس تراں چُنی ہوئی نوں
 اسمبلی دا اک پہلا کم ایہ ہووے گا کہ اپنے پنڈ، شہر
 اتے علاقے دے قدرتی سادھناں دی ورتوں بارے سارے فیصلے
 لوک ہی کرنگے۔ ایہ فیصلے اوہ نہ تاں منڈی دے ہتھ وچ
 چھڈ سکدے ہن اتے ناں ہی کسے سرکار دے ہتھ وچ۔

ساری دُنیا، پنجاب اتے ہندوستان دا تجربہ دسدا ہے کہ
 جدوں ایہ فیصلے منڈی، سرکار جاں پارٹی دے ہتھ وچ چھڈ
 دتے جاندے ہن تاں لوکاں دا نقصان ہی ہندا ہے۔ لوک
 اکٹھے ہوکے ایہ فیصلہ کر سکدے ہن کہ اوناں دے پنڈ،
 شہر اتے علاقے وچ کھڑے قدرتی سادھن ہن اتے اوناں
 توں کیہ پیدا کیتا جا سکدا ہے۔ ایہدے نال ہی اوہ ایہ
 وی فیصلہ کر سکدے ہن کہ اوناں دیاں ہُن کیہ لوڑاں
 ہن اتے اوُن والے سمیں وچ کیہ لوڑاں ہوئیاں۔ اوہ ایہ
 جائزہ وی لا سکدے ہن کہ ایہ لوڑاں اوہ اپنے قدرتی سادھناں
 نال کس تراں پوریاں کر سکدے ہن اتے جھڑیاں لوڑاں

اوہ اپنے علاقے دے قدرتی آتے منگھی سادھنا نال پوریاں
 نہیں کر سکدے اوناں نوں باہرلے علاقیاں توں وستاں لیا کے
 آتے منگھی سادھنا نال کس تراں پورا کیتا جا سکدا
 ہے؟ اپنے علاقے وچ پیدا کیتی ہوئی دولت نوں اوہ دوسرے
 علاقیاں وچوں وستاں لیاؤن لئی ورت سکدے ہن۔ جہڑی چیز
 اک علاقے وچ نہیں اوہ دوسرے علاقے وچوں لیاندی جا
 سکی ہے۔ جہڑے ہنر آتے سکھیا دی لوڑ ہے اوس ہنر آتے
 سکھیا دا پر بندھ کیتا جا سکدا ہے۔ ایہ فیصلے لوکاں نوں
 اکٹھے ہوکے کرنے پینے ہن تاں ہی نیپرے چڑ سکدے
 ہن۔ اس لئی ایہ سوجھ ضروری ہے کہ ایہ مسلے سانجھے ہن
 آتے انہاں دا حل وی سانجھے آدم نال ہی ہو سکدا
 ہے۔ لبرلوادی سوجھ اکٹھے ہوکے سانجھے مثلیاں دے حل لئی
 اکٹھے آدم کرن دے خلاف ہے۔ لبرلواد کہندا ہے کہ ہریک
 نوں اپنا گھر ہی بھرنا چاہیدا ہے بہاویں پنڈ جاں شہر
 دا ناس ہی کیوں نہ ہو جاوے۔ ایہ ذاتی ہت آتے سماجی
 ہت وچ ورودھ کھڑا کردی ہے۔

سانجھے آدم آتے پرجا راج دی ودھی راہیں بنائی ہوئی سرکار
 دا ایہ فرض ہووے گا کہ لوکاں ولوں کیتے ہوئے فیصلیاں نوں
 عمل وچ لیاؤن لئی کم کرے۔ اک علاقے توں دوسرے علاقیاں
 وچ لوکاں آتے وستاں دی آواجائی لئی، آتے ہور بُنیادی

بندوبست کرے۔ ایہ سارے فیصلے لوک آپ ہی کرنگے، سرکار
تاں لوکاں دے ہتھ وچ اک ادارہ ہووے گا جو کہ پر جا
دے فیصلے نوں عمل وچ لیاؤن لئی مدد کریگا۔ سنچار دی
تکنیکاں اس کم وچ بہت ہی مدد کر سکدیاں ہن۔ ہریک
پنڈ، شہر اتے علاقہ آپنی محنت اتے قدرتی سادھناں نال
پیدا کیتی ہوئی دولت دا اک حصہ اس کم لئی راکھواں
رکھ سکدے ہن۔

اک سوال اٹھایا جاندا ہے کہ جے لوکاں نے نویں
سیاسی پرنائی ایجاد کر وی لئی تاں زور والے، سامراجیئے اتے
اوناں دے جُنڈیدار جنہاں دے ہتھ وچ ہن سبھ فیصلے ہن
اوہ اس دا پُرزور ورودھ کرنگے اتے لوکاں دی اس
کوشش اتے سیاسی لہر نوں گولی اتے سیکے نال گچلن
دی کوشش کرنگے اتے اس نویں راج تنتر نوں چلن ہی
نہیں دینگے۔ لوکاں دا تجربہ وی ایہو ہی دسدا ہے۔ پنجابی
درشن اتے تاریخ وی ایہو دسدے ہن کہ کوئی کسی
کو راج نہ دے ہے، جو لے ہے نِج بل سے لے ہے۔ حاکم
جماعتاں اتے سامراج لوکاں دا ہر قدم تے ورودھ کردے
ہن اتے کردے رہنگے۔ انہاں دے سارے ادارے ہی لوکاں
دے خلاف اتے اپنے ہتھ لئی لوکاں دے ہکاں تے سٹ
مارن لئی ہی ہن۔ اس لئی لوکاں نوں اپنے بُدھی-بل نال

پر جا راج قائم کر کے اوس دی رکھوالی سام، ارتھ، بہید آتے
ڈنڈا، سبھ طریقے ورت کے کرنی پویگی۔

تاریخ دسّی ہے کہ لوک نوین سیاسی پر نالی قائم کر سکدے
ہن آتے پر جا راج قائم کر کے اس دی اپنے دشمنان توں
رکھوالی وی کر سکدے ہن۔ اس لئی اوناں نوں ایکتا، جتھبندک
طاقت، سیاسی سیدھ آتے درشن دی لوڑ ہے۔ اس کم لئی اوناں
نووں سارے ہی محنت کش، روشن خیال آتے نوین اُساری دے چاہوان
لوکاں نوں اک مٹھ کر کے، اس پر جا راج لئی اک یُدھنیتی
بنا کے، سبھناں دے ہکاں دی راکھی لئی سنگھرش تیز کرن
دی لوڑ ہے۔ مزدور، کسان، نوجوان، عورتاں، دلت، کرمچاری،
ویدیارتھی، ایہ سارے سبھ پنجاب آتے ہندوستان وچ اپنے
مثلیاں دا حل لبھ رہے ہن۔ نوین سیاسی پر نالی نال
پر جا راج قائم کرنا انہاں مثلیاں دے حل لئی اک بُنیادی
آتے ضروری قدم ہے۔ اس پر جا راج نال اوہ اپنی گھسی
ہوئی طاقت واپس لے کے سماج دے سارے قدرتی آتے منگھی
سادھن سربت دے بھلے لئی ورت سکدے ہن جو ساڈے لوکاں
دی صدیاں دی تانگہ ہے۔ پر جا دے اپنے راج نال ہی زاتی
ہت آتے سماجی ہت سُر میل ہو سکدے ہن۔ انہاں ہتاں
نووں سُر میل کیتے بغیر لوکاں دا کلیان نہیں ہو سکدا آتے
نہ ہی اوہ خوش حال ہو سکدے ہن۔ خوش حالی آتے رکھوالی

لئی پر جا راج آج دی تاریخی لوڑ ہے۔